روشهای کشت زعفران

1. کشت قطاری

کشت زعفران به روش قطاری مناسب ترین روش کشت زعفران در کشور است. فاصله بین قطارها 30 تا 35 و فاصله بین دو پیاز نظر به سایز پیازها و مقدار تخمریز فرق میکند ولی زیاد تر فاصله بین پیازها از 5-10 سانتی متر میباشد.

تجربه فاصله بین قطار ها که فاصله بین هر قطار 20 سانتی متر , 25 سانتی متر, 30 سانتی متر, 35 سانتی متر, 40 سانتی متر و 45 سانتی متر بوده که حاصل مطلوب را در سال اول فاصله بین قطارها 20 سانتی متر نشان داده است.

2. کشت کردی (هموار)

کشت زعفران به روش زمین هموار معمول ترین روش کشت بوده و تجارب ثابت ساخته که در این روش کمیت و کیفیت زعفران بلند میرود. تطبیق عملیات زراعتی در این روش به سادگی انجام می شود. دهقانان افغانستان تمام مزارع خویش را به روش هموار آماده می نمایند.

3. کشت کپه یی:

زعفران به روش کپه ای یک روش قدیمی بوده که تا هنوز تعدادی از دهاقین از این روش برای بذر زعفران استفاده مینماید. در این روش دهاقین پیاز زعفران را نظر به سلیقه خویش به فاصله های مختلف بذر مینماید میتود کشت کپه ئی که در فارم تحقیقاتی بادام باغ صورت گرفته در فی چقرک ۲ تا ۳ پیاز و ۴ تا ۶ پیاز و از ۷ تا ۱۰ پیاز بوده که بهترین نتیجه ۲ تا ۳ پیاز در فی چقرک در سال اول بدست آمده است.

4. کشت جویه و پشته:

این روش در شرایط آب و هوا, خاک کشور ما و شرایط عملیات زراعتی عنعنوی به دلیل مقدار محصول دهی کم واجرای عملیات زراعتی ویژه نتیجه مطلوبی نداده مورد پسند دهاقین قرار نگرفته و رایج نشده است. اما اگر در مناطق که مقداری بارندگ زیاد باشد

بخاطر اینکه پیاز ها از گندیدگی جلوگیری شود میتود جویه و پشته نتیجه بهتر میدهد.

نتایج تحقیق به میتود کشت جویه وپشته که در 3 ترتمنت و 3 تکرار انجام شده است, یک خط بالای پشته , دو خط بالای پشته و 3 خط بالای پشته که بهترین نتیجه از یک خط بالای پشته در سال اول بدست آمده است.

گلدهی زعفران

گل زعفران اولین اندام زعفران است که در اوایل عقرب هر سال از خاک سر میزند. بعد از آبیاری اول دو تا سه هفته نظر به زمان آبیاری و درجه حرارت هوا, گلهای بنفش و زیبای زعفران ظاهر می شود. چیدن گل های زعفران هنگامی که هنوز غنچه اند,همه روزه صبح وقت قبل از طلوع آفتاب آغاز گردیده و تا ساعت 9 قبل از ظهر ادامه پیدا میکند زیرا بالای کلاله های تازه در طی مراحل نموی گل زعفران (غنچه, نیمه باز وکاملا باز) تحقیق نموده و دریافته اند که میزان کروسین (عامل ایجاد رنگ), پیکروکروسین (عامل ایجاد طعم) و سافرانال (عامل ایجاد عطر)در گل های غنچه بیشتر از گل های نیمه باز و کاملا باز است. اگر به موقع جمع اوری صورت نگیرد گرمی و نور افتاب گل ها را پژمرده نموده سبب پائین آمدن کیفیت,رنگ و عطر زعفران میگردد. گل زعفران باید دریک ظرف پاک و ازگرد وخاک دورنگهداری شود.

خشک نمودن استگما زعفران

استگما زعفران باید به یک درجه گرما مناسب خشک گردد و یا توسط ماشین های خشک کن زعفران خشک گردد که رطوبت نسبیتی از ۹ تا ۱۲ فیصد در نظر گرفته شود.

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری

ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی

ریاست تحقیقات تطبیقی و توافقی

دیپارتمنت تحقیقات نباتات صنعتی و نباتات پلیدار

میتود علمی کشت زعفران

آدرس: ریاست عمومی انستیتوت تحقیقات زراعتی، بادام باغ، کابل

ویب سایت: www.aria.gov.af

تهیه کننده: حبیب الرحمن ایوبی متخصص تحقیقات زعفران

تصحیح کننده: کمیته نشراتی انستیتوت تحقیقات زراعتی

مقدمه

زعفران یا طلای سرخ از جمله نبات طبی و صنعتی است که با رنگ بوی و مزه عالی بوده است. دانشمندان معتقد هستند که منشاء زعفران یونان, ترکیه, اسیای صغیر, افغانستان و ایران میباشد و سپس کشت ان تا هندوستان چین و اسپانیا گسترش یافته است. و کشت مجدد ان در افغانستان در سال 1371 آغاز گردیده است. زعفران در شرایط آب و هوا و خاک بکر افغانستان چنان توافقی نشان داده که گویا این نبات به سرزمین بومی خویش واپس برگشته است.

خصوصیات نباتی زعفران

زعفران زراعتی با نام علمی Crocus Sativus L. مربوط به فامیل زنبقیان و نبات است علفی چندین ساله بدون ساقه هوائی و دارای ریشه های افشان که دارای پیاز کوچک کروی شکل میباشد. پیاز زعفران با الیاف قهوه ای رنگ پوشیده شده که از هر پیاز زعفران چندین جوانه تولید گردیده که از هریک از این جوانه ها چندین گل تولید میشود.پیاز زعفران یک سال عمر داشته و بعد از تولید پیازهای دختری پیاز های مادری بعد از ختم دوره نموی از بین میرود.

سفارشات علمی :

به اساس مطالعات که در زونهای مختلف کشور صورت گرفته است, نتایج بدست امده نشان میدهد که فکتورهای ذیل باعث افزایش حاصل در زعفران گردیده است.

1. انتخاب زمین

زمین برای کشت زعفران باید زه کشی شده و هموار باشد, خاک زمین باید سبک و ترکیبی از ریگ و رس باشد, ph آن 7-8 بالا نباشد, زمین دارای مواد عضوی از قبیل کود حیوانی و بقایای نباتی باشد, سطح آب زیر زمینی پائین و فاقد علف های هرزه باشد.

2. وقت مناسب کشیدن پیاز زعفران

وقت مناسب کشیدن پیاز زعفران از خشک شدن برگهای زعفران تا قبل از بیدار شدن خواب تابستانی میباشد.

3. انتخاب پیاز زعفران برای بذر

زعفران از پیاز (Corm) تکثیر میگردد. گرچه تمام پیازهای زعفران در هر اندازه که باشد قابل کشت است اما برای محصول دهی بهتر و تولید زعفران با کیفیت لازم است که پیاز زعفران از شش گرام کمتر نباشد و عاری از افات وامراض باشد, پیاز باید سالم و بدون خراشیدگی و چملوک نباشد و همچنان پیاز زعفران با الیاف قهوه ای رنگ طبیعی آن که پیاز را در برابر عوامل محیطی و آسیب پذیری محافظت می نماید, پوشیده باشد.

4. زمان کشت زعفران

زمان بذر پیاز زعفران در افغانستان نسبت به شرایط اقلمی منطقه فرق میکند بهترین تاریخ کشت پیاز زعفران از اواخر ماه جوزا الی اخیر ماه اسد می باشد ولی کشت پیاز زعفران در اخیر ماه سنبله هم امکان پذیر است نظر به نتایج تحقیقاتی بدست آمده تاریخهای کشت که در 3 تریتمنت در 4 تکرار بذر گردیده است نشان میدهد که بهترین وقت کشت نبات زعفران در25 ماه سنبله میباشد که نتیجه مطلوب بدست آمده است.

5. مقدار تخمریز

تخمریز در زعفران اندازه مشخص ندارد. در مناطق مختلف با در نظر داشت روش کشت, هزینه کشت و منابع موجود, مقدار تخمریز از 12 00-400 کیلو گرام در فی جریب متغیراست. هر قدر تخمریز زعفران درفی واحد زمین بیشتر باشد به همان اندازه محصول دهی زعفران در سال های اول, دوم و سوم بلند میرود و بالمقابل از عمر قطعه زمین زعفران کاسته میشود. مقدار تخمریز که در 4 تکرار و 4 ترتمنت انجام شده.100 پیاز در یک متر مربع - 75 پیاز در یک متر مربع - 50 پیاز در یک متر مربع و25 پیازدر یک متر مربع, تحت تحقیق قرار گرفته که نتایج بهتر را 100 پیاز در یک متر مربع نشان

داده است.

6. مقدار کود

کود حیوانی مورد استفاده باید خوب تجزیه شده باشد زیرا برعلاوه ملوس بودن با تخم علف های هرزه در زمان تجزیه توسط میکرو ارگانیزم ها در خاک حرارت تولید نموده و پیاز زعفران را می سوزاند و امراض مزرعه را افزایش میدهد.

پس نتیجه بدست آمده از تحقیق در فارم بادام باغ درسال اول ۶تن در جریب نتیجه مطلوب داده است.

7. آبیاری زعفران

زمان اولین آبیاری مزارع زعفران در شرایط آب, هوا و خاک مناطق مختلف فرق دارد. هرگاه زعفران قبل از موقع آن زوتر آبیاری گردد, برگهای زعفران قبل از عملیه گل دهی سبز میشود. در این صورت عملیه جمع اوری گل ها با مزاحمت همراه بوده و این امر بر میزان محصول دهی زعفران نیز اثر منفی دارد. پس باید اولین آبیاری زعفران زمانی تنظیم گردد که با آب دادن اَول گل زعفران از خاک سر زند و هم خطر یخزدگی وجود نداشته باشد تاریخ های آبیاری در تجربه تحقیقاتی ما شامل 4 تاریخ مختلف میباشد.تاریخ اول میزان- 10 میزان- 20 میزان و اول عقرب که آبیاری 20 میزان نسبت به دیگر تاریخ های ابیاری نتایج خوب داده است .

درصورتیکه پیازها جرمنیشن(Germination) نداشته باشد آبیاری دوم بعد از 12- 15 یوم صورت گیرد.

8. حاصل گل دهی نظر به وزن پیاز

تحقیق که بین وزن های پیاز انجام شده نشان میدهد وزن پیاز های که از 12-16 گرام بوده نسبت به وزنهای 4-8 و 8-12 گرام گل آوری آن افزایش داشته است.